

RESEBERÄTTELSE**Namn****År och termin för utbyte**

Felix Wahlgren

HT22+VT23

Utbytesuniversitet

Universita Della Svizzera italiana

Utbildningsprogram

Arkitektur (Master)

Utbytesår i Mendrisio (Università della Svizzera italiana)

Innan avresa

Anledningarna att göra utbytesstudier är många, som student får jag nya perspektiv på hur studier kan gå till och får möta studenter från andra kulturer som kan skapa förutsättningar för utveckling. Jag valde att göra mitt utbyte i Schweiz eftersom landet är vida känt för sitt utbildningsväsen, och på USI eftersom jag hade hört talas om skolans inriktning på en mer humanistisk inställning till design än de andra arkitektskolorna i Schweiz som kan anses ha en något mer teknisk/teoretisk synsätt. Vidare har skolan en brett utbud av studios som leds av arkitekter av högt anseende samt en väldig lärartäthet med assistenter som hjälper professorerna och en uppsjö intressanta kurser.

Efter att jag skickat in ansökan om utlandsstudier till KTH och blivit erbjuden en helårsplats på USI påbörjade jag processen för att genomföra min nedflytt. KTHs internationella koordinator gav information via mail som var enkla att följa, det är dock väldigt viktigt att kolla datumen i de ofta långa mailen och skriva under dokumenten och ladda upp rätt filer till rätt sidor i rätt tid, ibland kan det kännas lite överväldigande med de många olika momenten, men låt det ta tid och sitt ner med det en stund för att beta av listan med måsten. En annan bra sak var online-träffen med de andra antagna som skulle åka till Schweiz och speciellt de andra som skulle till USI eftersom man med dem kunde prata om hur de tolkat olika delar av dokumenten etc. Till Schweiz behöver man inga speciella vaccinationer men däremot kan jag varmt rekommendera att göra den kursen i italienska som erbjuds under 2 veckor innan skolstart (ungefär 1-14 sept.). Kursen är ett tillfälle att lära känna andra utbyteselever och nya elever på skolan som inte talar italienska, detta är bra eftersom i många kurser och studios är det grupparbete som gäller, då är det bra att ha lite koll på några potentiella partners. Utöver det så är det som sagt bara att följa noga de instruktioner som kommer från KTH gällande onlineplattformen Mobility-online etc.

Resan ner görs till Milano, beroende på pris är det flygplatserna Malpensa eller Bergamo som gäller, Malpensa kostar oftast mer att flyga till men är väldigt mycket mer smidigt eftersom man kan ta ett direkttåg från flygplatsen till Mendrisio där skolan ligger. Från Bergamo måste en buss till Milano tas och sedan ett tåg till Mendrisio, observera att dessa tåg ofta är inställda så förlita er inte på det sista för dagen.

Ankomst

Jag kom till Mendrisio ca 2 veckor innan den riktiga skolstarten men bara ett par dagar innan kursen i italienska påbörjades. Under dessa två veckor anordnas diverse välkomstevenemang som man kan hänga på, alternativt kan man ta tiden för att utforska närliggande städer och landskap. Jag skulle rekommendera att göra språkkursen och om man väljer att inte göra denna iallafall komma till Mendrisio några dagar innan skolstart för att hinna fråga andra elever hur processen för att söka studio och kurser går till. Studentorganisationen OSA anordnade i samband med skolstart en del fester/aperitifs där även ordinarie elever kommer, dessa kan jag rekommendera för att möta medstudenter. I samband med att italienskakursen kom till sitt slut hade även skolan ett välkomstmöte för alla nya elever.

Ekonomi

1CHF=10-11SEK

Erasmus+stipendie erbjuds för studier i Schweiz, då gäller den högsta ersättningsnivån vilket betyder ca 500Euro/månad. Erasmus stipendiet betalas ut i två delar, ett innan skolstart (70%) samt ett vid avslutat utbyte när alla godkända betyg skickats in (30%). Vidare kan man söka ett grönt resebidrag om 50 Euro vilket jag sökte eftersom jag ändå skulle tågluffa ner, de 50 euro täcker självklart inte skillnaden i pris mellan flyg och tåg men det är ändå ett välkommet bidrag. Utöver dessa två bidrag sökte jag bidrag från en Schweizisk organisation från vilken jag erhöll ytterligare 6000CHF, detta tog lite tid men var helt klart värt det eftersom det rörde sig om så mycket pengar, stiftelsen heter Heyning-Roelli-stiftung (www.heyning-roelli-stiftung.ch).

Att bo kostar ca 500-700CHF beroende på vilka krav man har, utöver det tillkommer andra räkningar såsom telefon, el, sophämtning och även radio-tv avgift. USI är en skola där mycket energi (och pengar) läggs på modeller, beroende på vilken studio du väljer kan det bli dyrt med detta. Några andra utgifter som man måste vara beredd på är;

Deposition till skolan 200CHF

Deposition för boende varierar men ca 3 månadshyror

Studieresa ca 200-400CHF/Termin

Att handla mat i Mendrisio kan bli dyrt, speciellt animaliska produkter är dyra, att ta tåget till Como för att storhandla kan därför vara ett bra val.

Boende

Att bo i Mendrisio behöver inte vara så dyrt, jag delade lägenhet med en rysk student som jag blivit tipsad om av en vän, vi betalade 480CHF/person, men de flesta utbytesstudenter bodde i det av skolan erbjudna boendet, detta kostar 600CHF och är helt klart smidigare om man bara planerar att göra en termin dock om man gillar att komma hem och vara för sig själv efter en intensiv skoldag kan jag rekommendera att göra lite research efter egen lägenhet eller att se efter om det är någon som eventuellt vill dela.

Universitetet och studierna

USI som universitet heter har sitt huvudsakliga tillhåll i närliggande Lugano, men när Ticino-arkitekten Mario Botta startade arkitektur-fakulteten på 90-talet valdes Mendrisio som plats. Campus består av fyra byggnader som inrymmer olika funktioner inom ett litet område med ca fem minuters gångavstånd. Jag kan varmt rekommendera att spendera mycket tid tidigt i biblioteket som ligger i Palazzo Turconi. Då det är det största arkitektbibliotek jag befunnit mig i. I en modernare byggnad,

Palazzo Canavée sker utbildningen för masterstudenterna medans kandidatstudenterna håller till åtminstone för studio-arbete i bottenplan av Turconi. Om man behöver ha ett dokument signerat eller bara undrar något angående boende etc. kan man gå till Villa Argentina där administrationen sitter. På skolan är ca 800 elever inskrivna vilken är något fler än vad som går på KTH.

Generellt kan man säga att studietakten är betydligt högre än på KTH men detta är också väldigt beroende på vilken studio och vilka kurser du väljer eftersom de inte verkar utgå ifrån någon samsyn på hur mycket 1 ECTS är värd, genom samtal med personer som gått på utbildningen kan man få lite koll på vilka studios man förväntas arbeta mer och vilka som är något mer lugna. Eftersom studio-arbetet tar den största delen av tiden men du fortfarande måste plocka ca 15 ECTS utöver detta vilket innebär sex kurser á 2,5 ECTS blir det svårt att hinna med att gå på föreläsningar att noga kolla vad för kurser som ges samt att ha en lista med de som verkar relevanta inför valet. Ytterligare en sak att tänka på vid val av kurser är att kurser som ges på italienska ofta går att välja även om du inte talar italienska, att välja en eller två kurser på italienska kan därför vara intressant då det ger dig större valfrihet, men skicka ett mail först till läraren för att fråga. Vid själva dagen för val av kurser går allt fort, det är på en first come first served-bas, dvs du sitter på ett online-formulär som öppnas prick samtidigt för alla studenter och platserna för de populära kurserna går fort åt, att sitta på skolans egna datorer och eventuellt ha sin egen laptop som backup funkar bäst har jag funnit, man ska även se till att välja kurserna man vill ha väldigt snabbt utan att uppdatera sidan eftersom det helt enkelt är för stor belastning och man då kan bli fast med en laddningsymbol under viktiga sekunder.

Figur 1 Miderit

Figur 2 Palazzo Canavée

Kurser

Intensive Italian Language Course Absolute Beginner, level A1.1 of the European Council reference frame (2 ECTS)

Intensivkurs i italienska under två veckor innan terminen startar, under klasserna uppmanades vi att prata mycket med varandra och tidigt forma meningar, kursen var en bra

introduktion till språket även om jag gärna hade lagt mer tid på grammatik i det tidiga skedet. Läraren Pamela är dock toppen och har så mycket energi.

Italian language course Pre-elementary, level A1.2 of the European Council reference frame (1 ECTS)

Detta är en fortsättningskurs om man gått intensivkursen i italienskan, kursen ges kvällstid under terminen med samma lärare, en sak som jag tyckte var utmanande med denna kurs är att man blandades med de studenter som kom från länder med latinska språk och därför hade väldigt mycket lättare att lära sig italienskan än om man skulle ha som mig studerat tyska.

Leadership in Architecture (5 ECTS)

Kursen handlar om hur man som arkitekt i Schweiz driver ett projekt genom de olika byggfaserna. Kursen ges i olika delar, där ungefär vartannat tillfälle är en föreläsning, sedan har man tid till workshop som utförs i grupper, och presentationer vid ett antal tillfällen under terminen. Jag tyckte att kursens innehåll var intressant även om den schweiziska byggprocessen skiljer sig från den svenska. Vidare tog inte kursen så mycket tid i anspråk för att vara en kurs värd 5 ECTS och vid det sista kurstillfället sker examinationen så man behöver inte heller tänka på kursen när man senare ska examinera de andra kurserna.

Why History? (2,5 ECTS)

Kursen ges som en seminariekurs med möten varje vecka där vi läste texter valda av läraren och diskuterade dessa i grupp. Examinationen gjordes som en uppsats där man fick välja ämne själv. Jag tyckte mycket om kursen då den kändes mindre hierarkisk än mycket annat på skolan som oftast är en lärare längst fram i salen som håller en föreläsning, här skulle vi själva tänka och diskutera och det kändes som ett mer familjärt inslag.

Building an Empire: Roman Architecture (2, 5 ECTS)

Kursen behandlar ämnet romerska imperiet och dess olika skeden och de olika byggnader och kulturer som följde med dessa olika skeden. Jag tyckte att kursens innehåll var intressant även om de flesta redan läst om roms arkitektur kände jag att den fördjupade kunskaperna inom detta ämne, läraren var väldigt trevlig men att skriva anteckningar vid föreläsningarna är ett måste för att komma ihåg allt som sägs till den muntliga examinationen vid slutet av terminen.

Architecture in Ticino, 1945-2000 (2, 5 ECTS) (Italian)

Kursen fokuserar på Ticinos arkitekturhistoria åren 1945-2000 och ges av professor Nicola Navone som är väldigt engagerad i den lokala arkitekturen och därför en väldigt bra resurs för frågor. Jag tyckte om att han refererade arkitekturen till bl.a. skandinavisk arkitektur med referenser såsom Backström & Reinius och Aalto. Examinationen är ett case study från en lista, här måste man höra av sig till arkivet i god tid för att få komma och ta foton på de ritningar som krävs, en del elever missade detta och kunde därför inte genomföra examinationen. Obs. kursen ges på italienska och det var därför svårt att följa med på föreläsningarna, men med Google translate gick det att förstå ungefär vad som talades om.

Tectonics of the Landscape

Kursen fokuserar på landskapets morfologi, dess beståndsdelar och sambandet med de olika komponenterna som formar vår omgivning. Vi fick under terminen lära oss hur man representerar ett landskapsprojekt vilket var en god erfarenhet men jag anser att kursens struktur inte var helt tydlig och det var svårt att få handledning av läraren och oftast fanns bara assistenten till

hands. Examinationen består av ett case study av en av Ticinos byar där man arbetade i grupper om ca 4 personer.

Lexicon of Architectural Critique (2, 5 ECTS) (Italian)

Kursen handlar om terminologi och dess betydelse för konst och arkitektur. Kursen är i sig en väldigt teoretisk kurs där man i början av terminen får ca 10 texter som utgår ifrån ett ord vardera, till den muntliga examinationen ska man läst dessa noggrant och kunna diskutera några valda begrepp. Obs. kursen ges på italienska och det var därför svårt att följa med på föreläsningarna, men med Google translate gick det att förstå ungefär vad som talades om.

Advanced Construction Systems and Materials (5 ECTS)

Kursen består av föreläsningar av Carlo Nozza som bl.a. arbetat med Souto de Moura med Braga-stadium i Porto. Kursen behandlar konstruktionssystem och hur byggnaders delar hänger ihop till en helhet. Under terminen arbetar man i grupp med att först göra en case study av valt projekt, därefter skulle vi designa ett modulärt boende som kunde introduceras i en befintlig kontorsbyggnad. Jag tyckte att kursen var mycket intressant eftersom vi hade ett flertal tillfällen att få återkoppling från professorn under terminen gång, detta skapade bra förutsättningar för ett projekt som höll god kvalitet och där vi tog konceptet långt. Jag tycker personligen att Nozza är spännande eftersom han är radikalt optimistisk vad gäller arkitektur.

Thinking with the Hand (2, 5 ECTS)

Kursen liknar en konstkurs som vi har under de första åren på KTH men med en röd tråd som löper genom hela terminen. Vi ombeds att vid varje tillfälle teckna/måla/rita/rista/modellera utifrån ett nytt koncept som den första delen av lektionen ombesörjer i form av en föreläsning. Examinationen består av att skapa en artefakt av ett arkitekturprojekt som antingen inte längre finns eller aldrig har funnits på annat än papper, artefakten ska vara en modell och ritning i ett. Jag tyckte kursen var mycket givande och ett avbrott från en annars ganska styrd lärandemiljö.

Konstantin Melnikov: Architect of the Impossible (2, 5 ECTS)

Kursen som är en föreläsningsserie hålls av en rysk exil-expert på den ryske arkitekten Konstantin Melnikov, kursens fokus är på Melnikovs arkitektur men man tangerar naturligt både den revolutionära aktiekuren i Sovjet som den modernistiska i Europa. Professorn Pavel Kuznetsov som kan anses vara en av världens mest belästa och insatta i Melnikov är mycket engagerad och talade gärna med en utanför klassrummet, jag rekommenderar varmt kursen eller andra som han håller. Examinationen var att göra antingen en modell av en vald byggnad från Melnikov eller att skriva en uppsats om ämnet.

Project I: Atelier Esch (15 ECTS)

Ateljén som Philipp Esch från Esch Sintzel Architekten leder fokuserar på transformation av befintlig bebyggelse. Initialt tyckte jag att Ateljén var mycket bra med en engagerad professor och ett intressant ämne. Tyvärr blev stämningen i ateljén ganska dålig efter ungefär halva terminen då det stora antal byggnader som skulle transformeras i kombination med en ganska icke-linjär arbetsmetod där man förväntades arbeta i både stadsbyggnadsskala och detalj-nivå samtidigt vara svårt eftersom man också varje vecka skulle presentera projektet på storformats-plot med allt vad det innebär med layout-arbete. Dock har jag förstått att året innan var något bättre då man endast hade en byggnad att ta hand om, det verkar alltså som att tomten som professorn valt var för komplex och att han kan ha lärt sig från detta till nästa år. Oavsett är Esch en intressant och mycket kompetent arkitekt som man kan lära mycket av om än stundtals något bristfällig i pedagogik.

Project II: Atelier Prats (15 ECTS)

Eva Prats från Barcelonabaserade FloresyPrats leder den för skolan nya Atelier Prats där man utgår ifrån kontorets signum, handritning för sitt projekt. Projektet som var transformation utgick ifrån en byggnad i Barcelona dit även studieresan gick, den äldre byggnaden skulle göras om till ett matkulturcentrum med ett väldigt tydligt program som tagits fram i samklang med en Katalansk konstnär Antoni Miralda. Jag uppskattade väldigt mycket Prats och assistenternas engagemang, det fanns en röd tråd genom processen. På minussidan för denna Ateljé är arbetsbördan som redan från första veckan var väldigt hög och stegrar under terminen, man ombeds även att varje vecka utveckla några ritningar för projektet som alla kommer användas vid slutredovisningen, nackdelen med detta sätt att arbeta är att det blev svårt att ändra projektet sent eftersom många av ritningarna då redan var färdigställda, även programmet var något av ett hinder eftersom det var väldigt styrande och kunde lämnat mer plats för egna lösningar.

Staden och landet

Mendrisio är en liten stad med kulturella kopplingar till både Schweiz och Italien vilket gör det till en intressant destination. Staden i sig erbjuder inte mycket men närheten till landskapet och Milano, Lugano och Como gör att man vid tillfälle kan ge sig ut på spännande dagsutflykter, detta kan jag varmt rekommendera. I staden finns även idrottsanläggningar både ute och inne, simhallen som ligger bredvid skolan erbjuder gratis entré för studenter på torsdagar efter kl 19:00, detta ordnar man med receptionen i Villa Argentina. Vidare går de flesta studenter till baren som ligger på Campus varje torsdag efter kritiken, detta är ett bra tillfälle att lära känna andra studenter och kanske träna på sin italienska då ca hälften av alla studenter är italienare.

En sak att tänka på är att alla butiker är stängda på söndagar och röda dagar i Schweiz så man måste planera sina inköp till detta.

Figur 3 Mendrisio

Hållbarhet

Jag reste med tåg ner till Mendrisio under två veckor, då fick jag även se en del nya städer längs med vägen vilket var väldigt trevligt, att bara resa raka vägen tar ca ett dygn. Under terminens gång sker en studieresa/termin, denna sker med flyg eller tåg beroende på destination, om du inte vill flyga bör du kolla noggrant i programmet för den specifika ateljén du ska välja vart studieresan ska gå.

Rekommendationer och övriga reflektioner

Vid val av ateljé bör man tänka väldigt taktiskt eftersom det annars finns risk att få något utanför sina val. Först och främst bör man se till antalet platser i de olika ateljéerna eftersom dessa kan skilja sig åt, sedan bör man känna till att det finns två sätt att ansöka till ateljé, ett sätt är genom portfolio och det andra är genom poäng. Portfolio skickas in innan poängansökan genomförs och ca hälften av platserna tillsätts på detta sätt. För poängen är det mer krångligt eftersom det är mycket att tänka på, hur mycket andra personer på skolan har, etc. studenter som inte fick något de valt (out of choice) föregående termin har ett högre poäng denna, du som utbytesstudent har fler poäng än kandidat 3 eleverna men mindre än Master 2 eleverna. Jag skulle därför rekommendera att prata med studenter på skolan för att få en lite bättre förståelse för va som är väldigt populärt just den terminen.

Utöver detta bör man räkna med en betydligt högre arbetstakt än man är van med och en mycket mer hierarkisk ordning i skolan. Jag känner att jag har lärt mig väldigt mycket och det är inspirerande att vara i en miljö med så många duktiga studenter och professorer.